

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Riktlinje för utformning av offentlig plats inom Östersunds centrum

Beslutad av:	Kommunfullmäktige, 2024-10-24, § 185
Diarienummer:	KS 00551-2024
Dokumenttyp:	Riktlinje-Politiskt beslutad
Dokument-ID:	RIKPOL – 14929
Version:	1
Kontaktperson:	Jonathan Hagnestad
Berörd verksamhet:	Kommunledningsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Samhällsbyggnad, Teknisk förvaltning
Giltig från:	2024-12-10
Giltig till:	2025-12-10
Antal sidor:	11

1. Inledning

Östersunds centrum är ett område där både kommunens invånare och besökare vistas och stadsrummets, rummet mellan husen, utformning påverkar till stor del bilden av Östersund. Aktuella och samlade ställningstaganden för området stärker det offentliga rummets identitet.

2. Syfte

Syftet med riktlinjen är att vara en utgångspunkt till en sammanhållen och tilltalande utformning av den offentliga platsen inom Östersunds centrum.

3. Avgränsningar

Riktlinjen avser offentlig plats inom Östersunds centrum. Centrumområdets begränsade utrymme och dess betydelse för bilden av Östersund med många konkurrerande intressen, har gett att Östersunds centrum avgränsats utifrån vilken utformningsfråga som hanteras. Detta beror på att de olika delarna i utformningen ger olika värden i relation till resursåtgång. Därav har exempelvis den högre ambitionsnivån för markbeläggningen, getts ett snävare geografiskt område än viss möblering. Vad som är gemensamt för hela centrumområdet är att det är en plats som har ett stort flöde av människor, både besökare och bofasta, samt har ett symbolvärde för Östersund som kommun och stad. Inom området finns alltså ett spektrum av olika platser med varierande flöde och symbolvärde, ställningstaganden och ambitionsnivåer anpassas utifrån detta. Centrums yttersta gräns definieras här som området som avgränsas av Färjemansgatan, Grängsgatan, Rådhusgatan och mot vattnet av Storsjön.

4. Ställningstaganden

4.1. Parkmiljöer i Östersunds centrum är viktiga för att skapa en känsla av rumslighet och avskärmning, och är centrala inslag i centrumområdet

Östersunds stadsparker, det vill säga Badhus- och Dalhemsparken, Österängsparken, Kyrkparken och Odenparken, har alla enskilda karaktärer, som tillsammans kan erbjuda en god tillgång på olika upplevelsevärden. Stadsparkerna bidrar med många av de ekosystemtjänster som behövs i centrumområdet.

Kommunen ska utforma stadsparkerna på ett omsorgsfullt sätt så att parkernas värden beaktas med stor hänsyn.

Vid planering och gestaltning av stadsparkerna utgår Östersunds kommun från deras särskilda förutsättningar. Här är en helhetssyn som innefattar framtida behov och rådande praxis i stadsplanering med parkens alla värden, en förutsättning. Stadsparkerna kan på så sätt fortsätta upprätthålla sin funktion och karaktär som just stadsparker.

4.2. Centrumområdets grönska är viktiga inslag som bidrar med många värden. Eftersom de hårdgjorda ytorna är många, beaktar Östersunds kommun särskilt dess funktionella, estetiska och rekreativa värden i stadsmiljön

Med stadsgrönska menas all växtlighet i centrum, såsom lökar, perenner, annueller, buskar, träd och gräsmattor. För Östersunds kommun innebär arbetet med stadsgrönska att:

- Sätta ut planteringskärl och blomsättningar på stadens gator när vädret tillåter. Kommunen gör även ett ständigt avvägande kring vilken grönska som på bäst sätt, erbjuder blomning under en större del av året och betonar säsongsvariationen. Detta genomtänkta sätt att hantera grönska på, bidrar till en ökad trivsel och ett tilltalande stadsrum
- Eftersom stadsgrönska ger så stora värden i den annars hårdgjorda miljön, är det viktigt att sådan som varaktigt tas bort ersätts inom det för grönska angivna centrumområdet. Nettoytan för stadsgrönska ska inte minska, ambitionen är att den permanenta stadsgrönskan ska öka
- Den förhöjda ambitionen för grönskan gäller inom området som avgränsas av Färjemansgatan, Grängsgatan, Rådhusgatan och mot vattnet av Storsjön samt de centrala parkerna.

4.3. Markbeläggningen i Östersunds centrum är ett viktigt element för det attraktiva stadsrummet

Gemensamt för all markbeläggning i centrumområdet är att den ska uppfylla krav på trafiksäkerhet, framkomlighet och tillgänglighet under en lång tid. En extra hög designmässig utformning av markbeläggningen gäller:

- För gränderna mellan Kyrkgatan och Storgatan, på Törnstens gränd, Biblioteksgatan (undantaget Stjärntorget), Postgränd, Hamngatan och Thoméeegränd
- På Storgatan (undantaget Stortorget) mellan Residensgränd och Grängsgatan.

Här ska trottoaren ha en slät yta bestående av plattor, personer med nedsatt synoch/eller rörelseförmåga ska kunna ta sig fram och orientera sig på ett säkert, tydligt och sammanhållet sätt. Oavsett trafikering ska mittdelen av gatans markbeläggning, bestå av smågatsten i bågformat mönster. Principen som anges i bilaga ”Markbeläggning Östersunds centrum” är normerande för stråken som framgår ovan. Smågatstenen fyller ett viktigt syfte i att bygga staden på ett hållbart och cirkulärt sätt, därför ska smågatsten återanvändas i högsta möjliga mån.

Vidare ska kommunen vid om- och nybyggnation sträva efter att göra Köpmangatan mer tilltalande för gående. För gående ska samma utformning gälla som Storgatan i partiet mellan Residensgränd och Grängsgatan.

4.4. Färgsättningen i Östersunds centrum ska bidra till att skapa en koppling som lyfter fram centrumets olika områden och tidsepoker. Samtidigt används färgsättningen för att skapa ett sammanhållet stadsrum

Inom centrumområdet strävar kommunen efter en hög estetik genom färgsättningen på det olika möblemanget och armaturen. Produktens funktion är fortsatt viktig, och en produkt som vida understiger branschstandard för hållbarhet och funktion ska undvikas. Det är viktigt att färgkulörerna används för att samordna och förstärka helheten, för att på så sätt skapa en vackrare, mer lockande och inbjudande stad. Färgsättningen blir då en tydlig del av stadens identitet.

Vid färgsättningen av Östersunds centrum gäller bilagorna Kulörer armaturstolpar, Kulörer parksoffor och Kulörer övrigt möblemang.

4.5. Östersunds kommun möblerar centrumområdet med stor hänsyn till upplevelse, estetik och tradition

Som möblemang räknas installationer på den offentliga platsen som uppförs tillfälligt eller permanent. Möblering i stadsmiljön innefattar ett antal objekt, som även kan skifta beroende på vilken funktion platsen har. Kommunens befintliga fontäner bidrar med höga estetiska värden och ska vara i drift.

Möblemang ska vara gediget, lättskött, hållbart och tillgängligt för alla samt upplevas som rent och tryggt. Det är även viktigt att beakta tidigare och kringliggande möblering för att i kombination med färgsättningen, anpassa möbleringen till platsens karaktär. Trafikhinder eller trafikdämpande åtgärder som kommunen sätter ut som skydd mot fordonsattacker, ska även de väljas med hänsyn till dessa principer.

Det centrala Stjärntorget ska vara en vacker plats där konstinstallationer, i den mån det är möjligt, återspeglar jämtländska karaktärer.

4.6. I centrumområdet ska extra eftertänksamhet gälla vid val av armatur och ljuskälla. Kommunen använder belysningen så att platsen upplevs som trygg och orienterbar, samt som vacker och intressant att vistas i

På vilket sätt armatur och ljuskälla är utformad spelar, precis som annan utrustning, stor roll för centrumområdets identitet. Specifikt innebär detta att:

- Val av belysning ska ske med stor hänsyn till centrumområdets kulturhistoriska värden
- Vid om- och nybyggnation tar kommunen hänsyn till befintlig armatur
- Kommunen ställer höga krav på armaturens estetiska kvalitet, livslängd och hållbarhet
- Östersunds kommun använder inte starkare belysning än nödvändigt
- Kommunen eftersträvar en jämnhet av ljus som bidrar till en ökad trygghet och inte skapar skuggor eller bländar
- Östersunds kommun säkerställer att ljustemperatur och ljusfärg är anpassad för ändamålet
- Kommunen uppför sin belysning på ett fackmannamässigt sätt, därför ska tekniska beskrivningar om aktuella krav på belysning följas vid projektering.

5. Bilagor

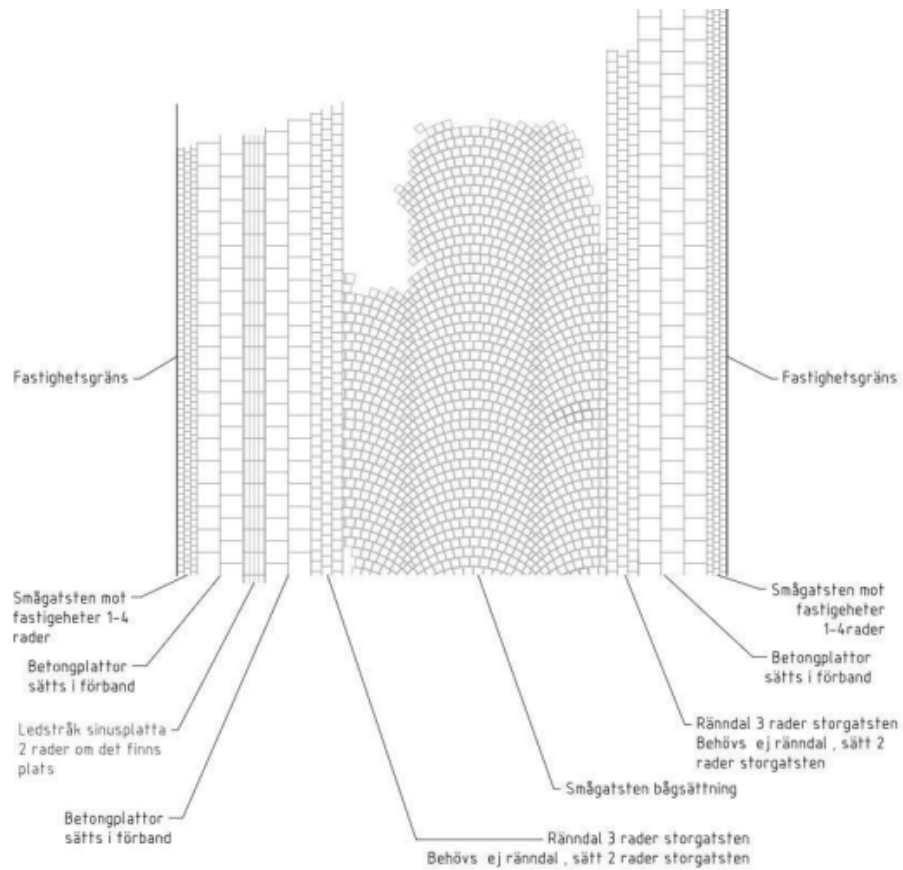
Östersunds stadsparker

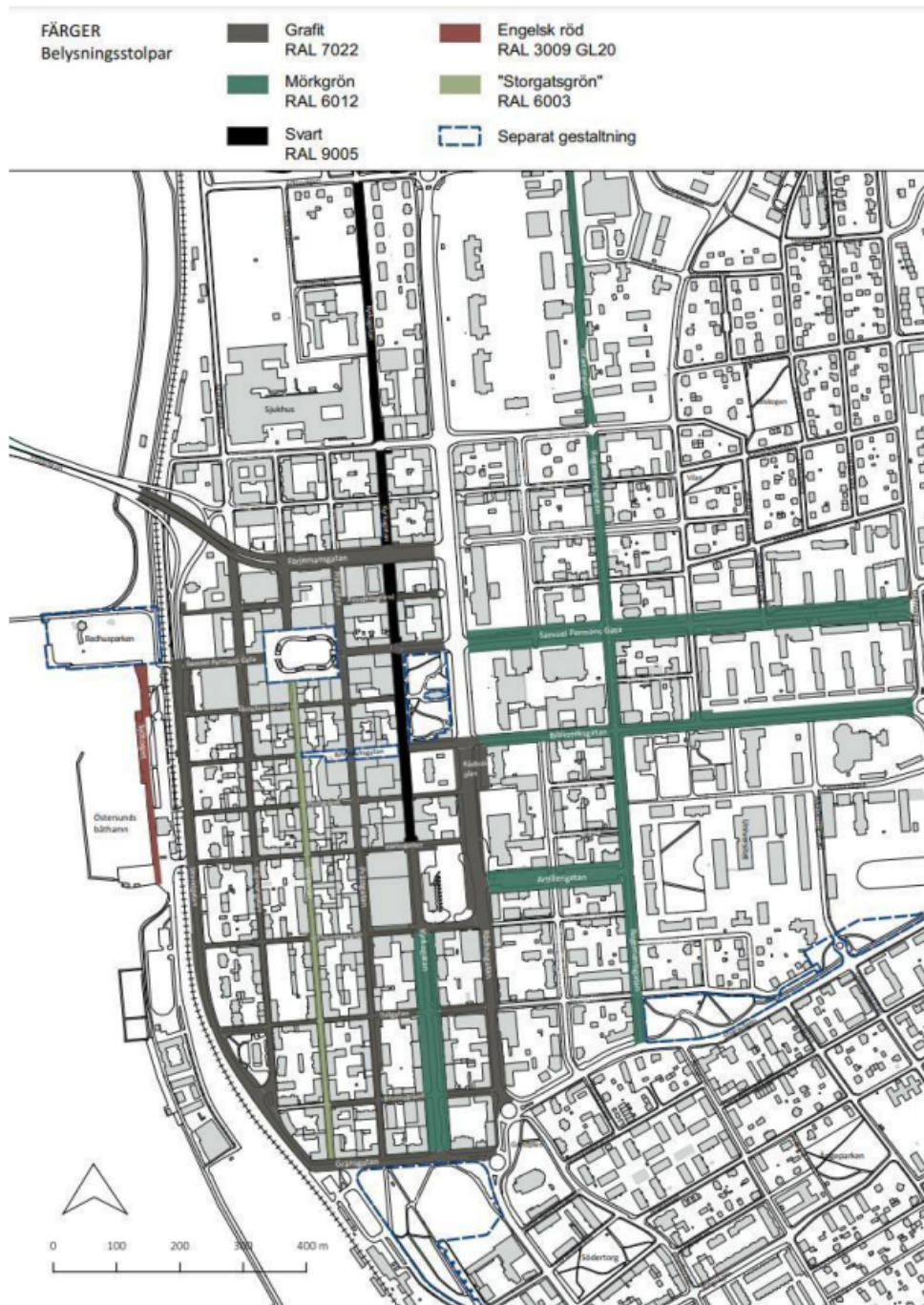
Avgränsning med förhöjd ambition av grönska inom centrumområdet

Markbeläggning Östersunds centrum

Kulörer armaturstolpar

Kulörer parksoffor

KULÖRER • Parksoffor • Parkbänkar		"Badhusparkgrön" NCS S 4010-G70Y		"Storgatsgrön" NCS S 7010-G50Y
		Engelsk röd NCS S 4550-Y80R		Svart, omålad sitts NCS S 8500-N
		"Mörkgrön" NCS S 8010-B70G		Separat gestaltungsprogram

Kulörer övrigt möblemang

KULÖRER • Skräpkorgar • Cykelställ • Stamskydd • Växtstativ		Grafit NCS S 8000-N RAL 7022		"Storgatsgrön" NCS S 7010-G50Y RAL 6003
		"Mörkgrön" NCS S 8010-B70G RAL 6012		Svart NCS S 8500-N RAL 9005 GL40

6. Relaterade dokument

Bakgrundsrapport – Riktlinje för utformning av offentlig plats inom Östersunds centrum

Riktlinje för klimatanpassning

Riktlinje för dagvattenhantering

Riktlinje för uteserveringar

Riktlinje för drift av gator, vägar och parkering

Riktlinje för minskad ojämlikhet

Översiktsplan 2040

Strategi ett Östersund för alla 2022–2027